O’ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA URTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

Ro‘yxatga olindi: **№_________________** **2023 yil “___” ____**	**“TASDIQLAYMAN”** **O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor** **_____________ Bozorov O.N.** **“____” _____________ 2023 yil**

YER HUQUQI fanining

ISHCHI O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	300000	-	Ishlab chiqarish texnik soha
Ta’lim sohasi:	310 000	-	Muhandislik ishi
Ta’lim yo‘nalishi:	5410700	-	Yer kadastr va yerdan foydalanish

Jamio‘quv soati:246 soat			
Shu jumladan			
	Jami	7-semestr	8-semestr
Ma’ruza	54 soat	8 soat	8 soat
Amaliy mashg‘ulotlar	103 soat	10 soat	8 soat
Mustaqil ta’lim soati	202 soat	101 soat	101 soat
Kurs ishi			

Qarshi – 2023 yil

Fanning ishchi o‘quv dasturi o‘quv, ishchi o‘quv reja va o‘quv dasturga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchi: **M.Bozorov -** QMII "Konchilik ishi va geodeziya" Kafedrasi assistenti

Fanning ishchi o‘quv dasturi « Konchilik ishi va geodeziya» kafedrasining 2023 yil ____ avgustdagi ___-son yig‘ilishida muhokamadan o‘tgan va "Geologiya va konchilik" fakulteti Kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri ___________ G‘.Aliqulov

Fanning ishchi o‘quv dasturi ________________ kafedrasi yig‘ilishida (bayon №____, ___2023y.), __________________ fakulteti Uslubiy Komissiyasida (bayon №____, ___2023y.) va institut Uslubiy Kengashida (bayon №____, ___2023y.) muhokama etilgan va o‘quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan.

O’quv uslubiy boshqarma boshlig’i: A.R.Mallayev

Fakultet uslubiy komissiyasi raisi: X.A.Nurxonov

Kafedra mudiri: G‘.N.Aliqulov

1. O‘quv fani o‘qitilishi bo‘yicha uslubiy ko‘rsatmalar.

“Yer huquqi” fani talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko‘nikmalar, huquqiy xodisa va jarayonlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi.

Fan bo‘yicha talabalarning bilim, ko‘nikma va malakalariga quyidagi talablar qo‘yiladi. ***Talaba:***

- yer munosabatlarini, yerga mulkchilik huquqi, yerga egalik qilish va foydalanish huquqi, ijara munosabatlari, yer uchun haq to‘lash, yer fondini davlat boshqaruvi usullari ***haqidatasavvurga ega bo‘lishi***;

- yerlardan foydalanish va muhofaza qilish ustidan davlat nazorati usullarini, yerga oid nizolarni hal qilish usullarini,yerni huquqiy muhofaza qilish usullarini,yer tufrisidagi qonun hujjatlarini buzganligi uchun javobgarlik choralarini,yer fondi toifalari bo‘yicha yerlarning huquqiy holatini ***bilishi va ulardanfoydalana olishi***;

- yuridik va jismoniy shaxslarning yer uchastkalariga bo‘lgan huquqlarini tasdiqlovchi hujjatlarini rasmiylashtirish, yer fondi toifalari bo‘yicha yerlarning huquqiy holatini aniqlash,yerga bo‘lgan mulkchilik huquqini, yer ijarasini, yerlarni taqsimlash va qayta taqsimlash, yerdan foydalanish va yerlarni muhofaza qilish ustidan davlat nazoratini amalga oshirish ***ko‘nikmalariga ega bo‘lishikerak.***

T/r	Ma’ruza mavzulari	Soat
	7-semestr	
1	Yer xuquqi faniniig predmeti va usullari. Yer xuquqi tamoyillari	2
2	Yer xuquqi tizimi. Yer xuquqining xuquq tizimida tutgan urni	2
3	Yer xuquqi manbalari. Yer xuquqi manbalari tushunchasi va ularning umumiy tavsifi. O’zbekiston Respublikasi konstitusiyasi, O’zbekiston Respublikasi Yer kodeksi,	2
4	Yerga mulkchilik xuquqi va yerdan foydalanish xuquqi. Yerga nisbatan davlat mulkchiligi tushunchasi. Yerdan foydalanish xuquqi [illegible]	2
	jami	8
	8-semestr	
1	Yer tuzishning xuquqiy asoslari. Yer tuzishning moxiyati. *Yer tuzish* xarakatlarining klassifikatsiyasi	2
2	Yer kadastrining xuquqiy asoslari. Yer kadastri tushunchasi va uning tamoyillari. Yer kadastrining tarkibiy kismlari. Yer kadastrini yurituvchi organlar va ularning xuquqiy vakolatlari	2
3	Yerdan foydalanish va muxofaza qilish ustidan davlat nazoragi. Yerlardan foydalanish xamda ularni muxofaza qilish ustidan nazoratni amalga oshirishning asosiy vazifalari.	2
4	Yer tugrisidagi qonun xujjatlarini buzganlik uchun javobgarlik. Yerlarni xuquqiy muxofaza qilish tushunchasi. Yer qonunchiligini buzganlik uchun yuridik javobgarlik tushunchasi.	2
	jami	**8**
	Xammasi	**76**

Ma’ruza mashgulotlari multimediya kurilmalari bilan jixozlangan auditoriyada

akadem guruxlar okimi uchun utkaziladi

1. Amaliy Mashfulotlar

T/r	Amaliy mashgulotlar mavzulari	Soat
7-semestr		
1	Yer xuquqi tushunchasini urganish.	2
2	Yer xuquqi tushunchasini urganish.	2
3	Yer xuquqining manbalarini urganish	2
4	Yer xuquqining manbaplarini urganish	2
5	Yerga mulkchilik xuquqi va yerdan foydalanish xuquqini urganish	2
	Jami:	**10**
	8-semestr	
1	Yer tuzishning xuquqiy asoslarini urganish	4
2	Yer tuzishning xuquqiy asoslarini urganish	4
3	Yerdan foydalanish va muxofaza kipit ustidan davlat nazoratini utkazish tartibi bilan tanishish.	4
4	Yerdan foydalanish va muxofaza kipit ustidan davlat nazoratini utkazish tartibi bilan tanishish.	2
	jami	**8**

Amaliy mashfulotlar multimediya qurilmalari bilan jihozlangan atsditoriyada har bir akadem guruhga alohida oʻtiladi. Mashfulotlar fsaol va interfaol usullar yordamida oʻtiladi. “Keys stadi” texnologiyasi ishlatiladi, keys mazmuni oʻqituvchi tomonidan belgilanadi. Koʻrgazmali materiallar va axborotlar multimediya vositalari yordamida uzatiladi

4. Mustakqil ta’lim

3 jadval

№	**Mustaqil ta’lim mavzulari**	**Dars soati soatlari xajmi**
7-semestrda		
1	O’zbekiston Respublikasining kostitusiyasi yer xuquqining asosiy manbasi sifatida.	10
2	O’zbekiston Respublikasi Yer kodeksining mazmuni va moxiyati.	10
3	O’zbekiston Respublikasining “Dexkon xujaligi tugrisida" konu- ni mazmuni va moxiyati.	10
4	O’zbekiston Respublikasining “Fermer xujaligi tugrisida” qonuni mazmuni va moxiyati.	10
5	O’zbekiston Respublikasining «Qishloq xujalik kooperativi (shirkat xujaligi) tugrisida» qonuni mazmuni va moxiyati.	12

6	O'zbekiston Respublikasining «Tabiatni muxofaza qilish tugrisida» qonuni mazmuni va moxiyati.	14
7	O'zbekiston Respublikasining «Davlat yer kadastri tugrisida» qonuni'mazmuni va moxiyati.	12
8	O'zbekiston Respublikasining "Urmon tugrisida" qonuni mazmuni va moxiyati.	12
9	O'zbekiston Respublikasining " Suv va suvdan foydalanish tugrisida " qonuni mazmuni va moxiyati.	5
10	O'zbekiston Respublikasining «Muxofaza etiladigan tabiiy xududlar tugrisida» qonuni mazmuni va moxiyati.	6
	jami	**101**
	8-semestrda	
1	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining yerdan foydalanish foydalanish soxasidagi farmonlari, farmoyishlari, karorlarining mazmuni va moxiyati.	10
2	O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining yerdan foydalanish foydalanish soxasidagi karorlarining mazmuni va moxiyati.	12
3	Yerdan foydalanganlik uchun xaktulashning xuquqiy asoslari.	12
4	Yer resurlarini davlat boshqaruvi muammolari.	12
5	Yerdan foydalanish va muxofaza qilish ustidan davlat nazorati.	12
6	Yer tugrisidagi qonun xujjatlarini buzganlik uchun javobgarlik masalalari.	12
7	Yer fondi toifalarining xuquqiy xolatidagi xususiyatlar.	10
8	Yer bozorining xuquqiy asoslari.	11
9	Mustaqil davlatlar xamdustligi yer qonun xujjatlarining taxlili.	10
	jami	**101**
	Hammasi	**202**

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlanadi va uni taqdimoti tashkil etiladi.

Fan bo'yicha kurs ishi. Kurs ishi mavzulariga taalluqli masalalar yuzasidan talabalarga yakka tartibda tegishli (variantlangan) topshiriq shaklida 7-semestrda beriladi. Kurs ishining hajmi 20 betdan kam bo'lmasligi, A4 formatdagi varaqlarda yozilishi va tikilib rasmiylashtirilishi lozim. Kurs ishini bajarish tartibi kafedraning uslubiy ko'rsatmasida keltirilgan.

Kurs ishi uchun mavzular:

1.Fermer xo'jaliklarini tashkil qilish bo'yicha hujjatlarni rasmiylashtirish;

2.Yer tuzish loyihalarini tasdiqlash bo'yicha hujjatlarni rasmiylashtirish;

3.Dehqon xo'jaligini tashkil qilish uchun yer uchastkalarini ajratish hujjatlarini rasmiylashtirish;

4.Yer to'frisidagi qonun hujjatlarini buzganlik uchun ma'muriy javobgarlikga tortish hujjatlarini rasmiylashtirish.

6.Fanni O'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

«Yer xuquqi» fanini uzlashtirishlari uchun O’qitishning ilgor va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi axborot va pedagogik texnologiyalarni tadbik qilish muxim axamiyatga egadir. Fanni uzlashtirishda darslik, ukuv va uslubiy kullanmalar, ma’ruza matnlari, tarkatma materiallari, elektron materiallar, vertual stendlar xamda ishchi xolatdagi texnik vositalarning ishlab chikarishdagi loyixa namunalari va maketlaridan foydalaniladi. Ma’ruza va amaliy mashgulotlarda dasturga mos ravishda ilgor pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi.

Ukuv jarayoni bilan boglik ta’lim sifatini belgilovchi xolatlar kuyidagilar: yukori ilmiy-pedagogik darajada dars berish, muammoli ma’ruzalar ukish, darslarni savol-javob tarzida kizikarli tashkil qilish, ilgor pedagogik texnologiyalardan va mul’timedia vositalaridan foydalanish, tinglovchilarni undaydigan, uylantiradigan muammolarni ular oldiga kuyish, talabchanlik, tinglovchilar bilan individual ishlash, erkin mulokot yuritishga, ilmiy izlanishga jalb qilish.

“Yer xuquqi” kursini uzlashtirishda kuyidagi asosiy konseptual yondoshuvlardan foydalaniladi:

Shaxsga yunaltirilgan ta’lim. Bu ta’lim uz moxiyatiga kura ta’lim jarayonining barcha ishtirokchilarini tulakonli rivojlanishlarini kuzda tutadi. Bu esa ta’limni loyixalashtirilayotganda, albatta, ma’lum bir ta’lim oluvchining shaxsini emas, avvalo, kelgusidagi mutaxassislik faoliyati bilan boglik ukish maksadlaridan kelib chikkan xolda yondoshilishni nazarda tutadi.

Dialogik yondoshuv. Bu yondoshuv ukuv munosabatlarini yaratish zaruriyatini bildiradi. Uning natijasida shaxsning uz-uzini faollashtirishi va uz-uzini kursata olishi kabi ijodiy faoliyati kuchayadi.

Xdmkorlikdagi ta’limni tashkil etish. Demokratik, tenglik, ta’lim beruvchi va ta’lim oluvchi faoliyat mazmunini shakllantirishda va erishilgan natijalarni baxolashda birgalikda ishlashni joriy etishga e’tiborni karatish zarurligini bildiradi.

Muammoli ta’lim. Ta’lim mazmunini muammoli tarzda takdim qilish orkali ta’lim oluvchi faoliyatini aktivlashtirish usullaridan biri. Bunda ilmiy bilimni obektiv karama-karshiligi va uni xal etish usullarini, dialektik mushoxadani shakllantirish va rivojlantirishni, amaliy faoliyatga ularni ijodiy tarzda kullashni mustakil ijodiy faoliyati ta’minlanadi.

Axborotni takdim qilishning zamonaviy vositalari va usullarini kullash - yangi kompyuter va axborot texnologiyalarini ukuv jarayoniga kullash.

O’qitishning usullari va texnikasi. Ma’ruza (kirish, mavzuga oid, vizuallash), muammoli ta’lim, keys-stadi, pinbord, paradoks va loyixalash usullari, amaliy ishlar.

O’qitishni tashkil etish shakllari: dialog, polilog, mulokot xamkorlik va uzaro urganishga asoslangan frontal, kollektiv va gurux.

O’qitish vositalari: O’qitishning an’anaviy shakllari (darslik, ma’ruza matni) bilan bir qatorda - kompyuter va axborot texnologiyalari.

Kommunikatsiya usullari: tinglovchilar bilan operativ teskari alokaga asoslangan bevosita uzaro munosabatlar.

Teskari aloka usullari va vositalari: kuzatish, blits-surov, oralik va joriy va yakunlovchi nazorat natijalarini taxlili asosida O’qitish diagnostikasi.

Fan bo‘yicha talabalar bilimini nazorat qilish.

Talabalarning fan bo‘yicha o‘zlashtirishini aniqlash uchun qoyidagi baholash turlari o‘tkaziladi:

Oraliq baholash (OB) - semestr davomida talabaning fan o‘quv dasturini tegishli tugallangan bo‘lim (lar)ini o‘zlashtirishini baholash usuli. OB soni (bir semestrda 2 tadan oshmasligi lozim) va shakli (suhbat, yozma ish, og‘zaki so‘rov, test o‘tkazish,

kollokvium, hisob-grafika ishi, nazorat ishi, kurs ishi, kurs loyihasi, ijodiy topshiriq va hokazo) fan xususiyati va unga ajratilgan umumiy soatlar hajmidan kelib chiqqan holda belgilanadi;

Yakuniy baholash (YAB) - semestr yakunida talabaning muayyan fan boyicha nazariy bilim va amaliy ko‘nikmalarni o‘zlashtirishini baholash usuli. U asosan tayanch tushuncha va iboralarga asoslangan yozma ish, og‘zaki so‘rov, test, ijodiy ish va boshqa shakllarda o‘tkaziladi.

Talabaning fan buyicha o‘zlashtirishini baholashda quyidagi namunaviy mezonlar tavsiya etiladi:

5 (a’lo) baho:

xulosa va qaror qabul qilish;
ijodiy fikrlay olish;
mustaqil mushohada yurita olish;
olgan bilimlarini amalda qo‘llay olish;
mohiyatini tushunish;
bilish, aytib berish;
tasavvurga ega bo‘lish.

4 (yaxshi) baho:

mustaqil mushohada yurita olish;
olgan bilimlarini amalda qo‘llay olish;
mohiyatini tushunish;
bilish, aytib berish;
tasavvurga ega bo‘lish.

3 (qoniqarli) baho:

mohiyatini tushunish; bilish, aytib berish; tasavvurga ega bo‘lish.

2 (qoniqarsiz) baho:

dasrurni o‘zlashtirmaganlik; fanning mohiyatini bilmaslik; aniq tasavvurga ega bo‘lmaslik; mustaqil fikrlay olmaslik.

Asosiy va qo‘shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar

1. Ben McFarlane, Nicholas Hopkins. Land Law: Text, Cases, and Materials. OUP Oxford, 2012
2.M.H. Rustamboyev va boshq. Yer huquqi. – T.: Toshkent davlat yuridik instituti, 2002. – 237 b.
3.A.Nigmatov. Zemelnoye pravo. – Toshkent.: “Islom Universiteti”, 2001. – 189 b.
4.Zemelnoye pravo respubliki Uzbekistan. Pod obshey redaksiyey d.Y.n., prof.Rustambayeva M.X. T.: Toshkent davlat yuridik instituti, 2007. – 214 str.
5. Mirzaabdullaeva M.R.,Muqumov A.,Xafizova Z.X.YER huquqi. O’quv qo‘llanma. -T.:TIMI, 2016, – 202 b.

Qo‘shimcha adabiyotlar

6. Mirziyoyev SH.M. Erkin va farovon demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz.Toshkent,O‘zbekiston, 2016.-56 b.
7. Mirziyoyev SH.M. Tanqidiy tahlil, qatiy tartib - intizom va shaxsiy javobgarlik – xar bir raxbar faoliyatining kundalik qoidsi bo‘lishi kerak. Toshkent,O‘zbekiston, 2017.- 104b.
8. Mirziyoyev SH.M. Qonun ustivorligi va inson manfaatlarini taminlash – yurt taraqiyoti va xalq farovonligini garovi. Toshkent,O‘zbekiston, 2017.-48b.
9.Mirziyoyev SH.M. O‘zbekistonni rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi. T., O‘zbekiston, 2017. «Gazeta.uz».
10. A.Nigmatov. Yer xuquqi. – T.: Islom Universiteti, 2001. – 191b.
11. O‘zbekiston Respublikasi yer kodeksi.- T.: Adolat, 1998.
12 . O‘zbekiston respublikasining Ma’muriy javobgarlik to‘frisida kodeksi-T.: Adolat, 1995.

SCOPUS manbalari:

13.Paul Castañeda Dower, William Pyle.Land rights, rental markets and the post-socialist cityscape.Journal of Comparative Economics.journal homepage: www.elsevier.com/locate/jce.2019,1-13
14.Serge Gérard N. Ekpodessi, Hitoshi Nakamura.Shibaura. Land use and management in Benin Republic: An evaluation of theeffectiveness of Land Law 2013-01.Contents lists available atScienceDirectLand Use Policy.journal homepage: www.elsevier.com/locate/landusepol.2018,61-69.

Internet saytlar:

15.https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264837714001136
16.https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2874224
17. http:// zakon. rin. ru;
18.www.lex.uz.